

важности морао бити вођ и првак међу својом браћом. Немања дакле као најмлађи син, није могао имати никаква права на Рашку; а што је ипак ову, јамачно помоћу Грка, заузео, с тога се на њ подигло његова браћа и рођаци, сматрајући у томе заузео повреду прастарог жупанијског права, а осим тога и замерајући му, што се служио туђинском помоћу. Борба, која се у то доба изродила међу Немањом и његовим рођацима, има велике политичке важности за српску историју. Ова борба је обртна тачка у оснивању државног живота, она није била ништа друго, него борба између старог породичног и племенског поретка и нових појмова о монархији и централизацији. Немања је био у очима својих рођака насилник, и као такав морао је да кида са прошлосту, да би пошто по то очувао своју и земаљску независност.

Поред заштите грчких царева Немања се трудио, да стече и љубав српског народа, јер без ове не би успео противу своје родбине. У Зети, где се Немања родио, као и у опште у јужнозападним областима српским, био је католицизам у оно доба много више раширен него у познијим вековима; шта више владике, које су тамо имале своје столице, биле су непосредно под папином управом. Тако се збило, да је католички свештеник крстио Немању по мирском обреду. Али кад је дошао у Рашку, где је маса народа одана била источној цркви, Немања се поново крстио по обредима источне цркве, и почео је подизати цркве. То је било по вољи народу, а допадало се и Византији, и Грци су му за то још више веровали.

Три пут су се подизали рођаци на Немању. Једном су успели да га заробе, али се Немања, по казивању српских хроничара, на чудноват начин спасао, но то се збило јамачно помоћу Манојла цара грчког. Најпосле дошло је године 1173. до пресудне битке, у којој је Немања сјајно победио своје противнике, а у том боју погинуо му је и најстарији брат.

За време ових непрекидних ратова присјединио је Немања својим земљама мало по мало све области својих побеђених рођака, па и добра оних малих кнезова, који су у корист партикуларизма противу њега војевали. На тај је начин увећао Немања круг своје власти, па и од самог цара грчког добио је комад земље, а осим тога признао га је цар за великог жупана још 1165. године, а за то се опет Немања обећао, да ће бити цару веран. Да се пак Немања заиста желео користити овим грчким пријатељством, како би свој положај утврдио, види се већ и по томе, што је он још пре одсудне битке са својим рођацима, осећајући се да је доста снажан, напао и заузео неке грчке земље, па се још спремао и за даља завојевања. За то је цар подигао велику војску, да казни Немању, али по свој прилици није дошло до боја. Немања се покорио, а тиме се Манојло задовољи. Могуће је, да је цар, познајући Немањино јунаштво, а и утврђен положај Немањине војске у планинама, принуђен био да попусти. Било које му драго, Немања је после тога остао веран цару Манојлу све до цареве смрти.

После оне победе у године 1173, чини се, као да су престали унутрашњи немири. Немањини рођаци и упорни жупани бежаху истребљени или покорени. И по том је Немања могао провести коју годину на миру. који је време, као што ћемо видети, само на то употребио, да развије моћ своје нове државе.

Цар Манојло умре 1180. године. Немања је држао, да је Манојловом смрћу разрешен од верности, што је цару обећао. Међутим су и немири, који се појавише у Византији, дали згодну прилику за